

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA Z HISTORII

I. WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

W zakresie wiedzy:

- Dysponuje niepełną, fragmentaryczną wiedzą określoną podstawą programową;
- W minimalnym stopniu opanował zagadnienia omawiane na lekcjach;
- Przy pomocy nauczyciela potrafi wyjaśnić znaczenie prostych pojęć;
- Sporadycznie wykazuje się informacjami na temat wybranych zagadnień historycznych;
- Poważne braki wiedzy historycznej jest w stanie usunąć w dłuższym okresie czasu.

W zakresie umiejętności:

- Przy pomocy nauczyciela lub kolegów potrafi wykonać proste polecenia wymagające zastosowania podstawowych umiejętności niezbędnych w procesie uczenia się historii, takich jak: - szeregowanie wydarzeń w ciągach chronologicznych,
- dostrzeganie związków między przyrodą, osadnictwem, gospodarką i kulturą, - opisywanie środowiska geograficznego, w którym rozgrywają się wydarzenia z przeszłości, - rozróżnianie podstawowych typów źródeł informacji historycznej;
- rozumienie prostego tekstu źródłowego.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

W zakresie wiedzy:

- Opanował podstawowe elementy wiadomości programowych pozwalające mu na rozumienie najważniejszych zagadnień omawianych na lekcjach;
- Zna i rozumie podstawowe pojęcia;
- Zna podstawowe źródła wiedzy o przeszłości, wyciąga proste wnioski z otrzymanych informacji;

W zakresie umiejętności:

- Ma kompetencje (umiejętności) określone dla poziomu wymagań koniecznych (ocena dopuszczająca), a ponadto:
- dysponuje podstawowymi umiejętnościami umożliwiającymi uzupełnienie braków i luk w wiedzy niezbędnej do dalszego kształcenia;
- sytuuje wydarzenia w czasie i przestrzeni oraz w związkach przyczynowo-skutkowych;
- potrafi pod kierunkiem nauczyciela skorzystać z podstawowych źródeł informacji historycznej;
- potrafi wykonać proste zadania pisemne oparte na podręczniku lub innych źródłach wiedzy.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

W zakresie wiedzy:

- Zna i rozumie większość zagadnień poruszanych na lekcji;
- Zna i rozumie większość pojęć;
- Prawidłowo posługuje się terminologią historyczną (wskazuje cechy pojęć, wie, że możliwa jest zmiana znaczenia niektórych pojęć w czasie);
- Odtwarza fragmenty rzeczywistości historycznej na podstawie źródeł i literatury;
- Ustosunkowuje się do dzieł sztuki w kategoriach estetycznych, obserwuje i wyciąga wnioski;
- Rozumie treść faktów historycznych oraz ich przyczyny i skutki;

- Dobrze opanował wiedzę wymaganą podstawą programową (choć od czasu do czasu popełnia błędy), umie powtórzyć i uogólnić to, co usłyszał od nauczyciela lub przeczytał w podręczniku i innych źródłach wiedzy.

W zakresie umiejętności:

Ma kompetencje (umiejętności) określone dla poziomu wymagań podstawowych (ocena dostateczna), a ponadto:

- potrafi umiejętnie wykorzystać zdobytą wiedzę do uzasadnienia swego stanowiska i argumentowania prezentowanych ocen przeszłości;
- potrafi samodzielnie poszukiwać związków przeszłości z teraźniejszością i dostrzegać analogie historyczne;

1

- potrafi wyjaśnić przyczyny różnic w interpretacji faktów;
- dobrze posługuje się mapą historyczną (potrafi odczytać zawarte w niej informacje i posługiwać się legendą mapy);
- potrafi pod kierunkiem nauczyciela analizować teksty źródłowe i porównywać dostrzeżone w nich zjawiska;
- potrafi samodzielnie, korzystając z różnych źródeł, opracować na piśmie zagadnienie historyczne wskazane przez nauczyciela.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

W zakresie wiedzy:

- Opanował materiał przewidziany podstawą programową;
- Dostrzega ciągłość i zmienność w różnych formach życia społecznego (państwo, przemiany w gospodarce, strukturze społecznej, religii, obyczajowości, sztuce itp.);
- Zna i rozumie wszystkie pojęcia wprowadzane na lekcjach, potrafi się nimi posługiwać w różnych sytuacjach poznawczych;
- Rozwiązuje dodatkowe zadania o średnim stopniu trudności zalecone przez nauczyciela.

W zakresie umiejętności:

Ma kompetencje (umiejętności) określone dla poziomu wymagań podstawowych (ocena dostateczna) i rozszerzających (ocena dobra), a ponadto:

- sprawnie korzysta ze wszystkich dostępnych i wskazanych przez nauczyciela źródeł informacji;
- potrafi, korzystając ze wskazówek nauczyciela, dotrzeć do dodatkowych źródeł informacji;
- samodzielnie rozwiązuje problemy i zadania postawione przez nauczyciela, posługując się zdobytymi umiejętnościami;
- próbuje interpretować źródła, porównuje relacje stron, ocenia ich wiarygodność i przydatność;
- integruje wiedzę uzyskaną ze źródeł różnego typu oraz potrafi ją wyrazić w wypowiedzi ustnej lub pisemnej;
- potrafi poprawnie rozumować w kategoriach przyczynowo-skutkowych, wykorzystując wiedzę przewidzianą programem nie tylko z zakresu historii, ale również pokrewnych przedmiotów;
- potrafi dobrze argumentować swoje wypowiedzi, oceniać zjawiska, procesy i wydarzenia oraz uogólniać zdobytą wiedzę.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

W zakresie wiedzy:

- Ma wiedzę określoną wymaganiami podstawy programowej i potwierdza ją w toku pracy lekcyjnej i pozalekcyjnej;
- Dysponuje wiedzą wykraczającą poza materiał podręcznikowy, w tym również wiedzą z dziejów własnego regionu;
- Rozwija i dokumentuje własne zainteresowania historyczne;
- Interesuje się nowymi osiągnięciami nauki historycznej i prezentuje je w toku zajęć lekcyjnych; dodatkowa wiedza (np. dotycząca wybranej epoki, kraju, regionu lub zagadnienia)

jest owocem samodzielnych poszukiwań i przemyśleń;

- Posługuje się bardzo bogatym słownictwem i pełną aparaturą pojęciową charakterystyczną dla nauki historycznej;

- Systematycznie wzbogaca swą wiedzę przez czytanie książek i artykułów o treści historycznej. W zakresie umiejętności:

Ma kompetencje (umiejętności) określone dla poziomu wymagań podstawowych (ocena dostateczna), rozszerzających (ocena dobra) i dopełniających (ocena bardzo dobra), a ponadto: - nie tylko potrafi korzystać z różnych źródeł informacji wskazanych przez nauczyciela, ale również potrafi samodzielnie zdobyć wiadomości;

- potrafi nie tylko poprawnie rozumować kategoriami ściśle historycznymi (przyczyny - skutki), ale również umie powiązać problematykę historyczną z zagadnieniami poświadczonymi w czasie lekcji innych przedmiotów;

- umie powiązać dzieje własnego regionu z dziejami Polski lub powszechnymi;

2

- wyraża samodzielny, krytyczny (ale oparty na rzetelnej wiedzy) stosunek do określonych zagadnień z przeszłości;

- potrafi udowodnić swoje zdanie, używając odpowiedniej argumentacji, wyjaśnić przyczyny zjawisk historycznych, interpretować to, co usłyszy lub przeczyta, syntetyzować szczegółowe informacje; - samodzielnie interpretuje źródła, potrafi łączyć zawarte w nich informacje.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

W zakresie wiedzy:

- Ma braki wiedzy na tyle duże, iż nie rokują one nadziei na ich usunięcie, nawet przy pomocy nauczyciela w dłuższym okresie czasu;

- Uczeń przejawia wyraźny brak zainteresowania przedmiotem;

- Nie zna podstawowych pojęć historycznych;

- Nie opanował w stopniu minimalnym zagadnień poruszanych na lekcji.

W zakresie umiejętności:

- Nawet przy pomocy nauczyciela uczeń nie potrafi wykonać prostych poleceń wymagających zastosowania treści faktów historycznych, elementarnych pojęć i prostych umiejętności; - Nie potrafi powtórzyć nawet fragmentów opracowanego na lekcji materiału historycznego; - Nie rozumie prostych związków między faktami historycznymi, a także ich przyczyn i skutków.

II. OCENIANIE OSIĄGNIĘĆ UCZNIA

1. Sprawdzanie osiągnięć szkolnych ucznia obejmuje:

- a) stosunek ucznia do przedmiotu,
- b) obowiązkowość, dokładność i rytmiczność pracy,
- c) znajomość i zrozumienie przekazywanych treści,
- d) umiejętność zastosowania przekazywanych treści podczas rozwiązywania zadań,
- e) rozwój zainteresowań dyscyplinami humanistycznymi.

2. Formy oceniania:

- a) Aktywność na lekcji;
- b) Sprawdzian pisemny z zadaniami otwartymi (rozprawki, krótkie odpowiedzi, teksty z luką) i zamkniętymi (na dobieranie, wielokrotnego wyboru, prawda-falsz);
- c) Krótki sprawdzian (kartkówka) obejmujący treści z ostatnich trzech lekcji lub znajomość dat/pojęć ujętych w kanonie historycznym;
- d) Analiza i interpretacja materiałów źródłowych (ikonograficznych,

kartograficznych, statystycznych, tekstów pisanych – narracyjno-relacyjnych i aktowych); e) Odpowiedź ustna;
d) Praca w grupach;
e) Notatki z lekcji – zeszyt;
f) Prezentacja pracy autorskiej;
g) Uczestnictwo w konkursach.

3. Szczegółowy opis form oceniania.

3.1. Za **aktywny** udział w lekcji uczeń otrzymuje ocenę lub plus. Uzyskanie pięciu plusów skutkuje otrzymaniem oceny celującej.

3.2 **Sprawdzian pisemny** obejmujący materiał przekraczający 3 tematy (jednogodzinny) powinien być zapowiedziany na tydzień przed jego przeprowadzeniem (wpis w dzienniku) i poprzedzony lekcją powtórzeniową. Uczniowie są zobowiązani do uczestniczenia w sprawdzianie w określonym (ustalonym) dniu. Jeżeli z przyczyn losowych uczeń nie może pisać sprawdzianu z całą klasą, to powinien ustalić z nauczycielem dodatkowy termin pisania sprawdzianu.

3.3. **Kartkówki** nie są zapowiadane. Zakres ich treści obejmuje trzy ostatnie lekcje.

3.4. Umiejętność analizy **materiałów źródłowych** będzie sprawdzana przez udzielanie odpowiedzi na postawione pytania do jednego lub kilku zestawionych w całość problemową materiałów źródłowych.

3.5. Na ocenę za **odpowiedź ustną** składa się zawartość merytoryczna, argumentacja, wyrażanie sądów, stawianie tez lub hipotez, uzasadnienie, stosowanie języka historycznego, sposób prezentacji.

3.6. **Praca w grupach** będzie polegała na efektywnym współdziałaniu w zespole, planowaniu i ocenianiu własnego uczenia się, skutecznym porozumiewaniu się w różnych sytuacjach, rozwiązywaniu problemów w twórczy sposób, efektywnym posługiwaniu się technologią informacyjną. Będzie oceniane przez ucznia – jako element samooceny i przez nauczyciela nadzorującego i sprawdzającego pracę grup.

3.7. **Zeszyt** podlega okresowej kontroli przez nauczyciela. Na ocenę składają się: bieżące prowadzenie notatek z lekcji oraz schludność i przejrzystość zeszytu.

3.8. Laureaci **konkursów** historycznych o zasięgu wojewódzkim lub ogólnopolskim otrzymują celującą ocenę roczną (lub okresową).

3.9. Ocenianie będzie dokonywane w oparciu o skalę 1-6. Dopuszcza się stosowanie dodatkowych znaków (+) i (–) przy ocenach częściowych. Ocenianie będzie jawne, a wystawianie ocen uzasadnione.

3.10. Częstotliwość pomiaru jest zależna od klasy i modyfikowana co semestr.

3.11. Każdy uczeń powinien mieć przynajmniej trzy oceny w semestrze z przedmiotu.

3.12. Dwa razy w semestrze (w klasie czwartej jeden raz) uczeń może być nieprzygotowany do odpowiedzi ustnej (nieprzygotowanie do odpowiedzi ustnej zwalnia z niezapowiedzianej kartkówki obejmującej trzy ostatnie tematy lekcji). Nauczyciel odnotowuje ten fakt w dzienniku lekcyjnym (za pomocą skrótu „np.” – w przypadku nieprzygotowania do odpowiedzi ustnej).

4. Warunki i formy poprawiania oceny ze sprawdzianów.

4.1. Każdy uczeń ma prawo do poprawiania nieudanego sprawdzianu (tzn. takiego, którego wynik go nie satysfakcjonuje) pod warunkiem zaliczenia go w ciągu trzech tygodni od dnia oddania (wyjątek stanowi ostatnia w semestrze praca klasowa).

4.2. Uczeń poprawia sprawdzian w formie pisemnej.

4.3. Termin poprawy ustala nauczyciel.

4.4 Ocena z poprawy jest ostateczna i zostanie wpisana do dziennika, nawet jeśli jest niższa niż pierwotna.

5. Nieobecność ucznia – formy nadrobienia zaległości i ocena zaległych prac

5.1. Uczeń nieobecny na zajęciach ma obowiązek nadrobić zaległości, tzn. uzupełnić zeszyt - w przypadku nieobecności krótkiej (do jednego tygodnia) w terminie 1 tygodnia po powrocie do szkoły, w przypadku nieobecności dłuższej (powyżej jednego tygodnia) – w terminie uzgodnionym z nauczycielem.

5.2. Uczeń, który z powodu nieobecności nie przystąpił do pisania sprawdzianu ma obowiązek pisemnie zaliczyć materiał, który obejmował sprawdzian – w przypadku nieobecności krótkiej (do 1 tygodnia) – na pierwszej lub drugiej lekcji historii po powrocie do szkoły, w przypadku nieobecności dłuższej (powyżej 1 tygodnia) – w terminie uzgodnionym z nauczycielem.

6. Warunki i tryb poprawiania oceny rocznej/końcowej.

6.1. Ocenę roczną/końcową ustala nauczyciel i jest ona ostateczna.

6.2. Uczeń lub jego rodzice (prawni opiekunowie) mogą zgłosić zastrzeżenia do dyrektora szkoły, jeżeli uznają, że roczna ocena klasyfikacyjna z zajęć edukacyjnych została ustalona niezgodnie z przepisami prawa.

6.3. W przypadku stwierdzenia, że roczna ocena klasyfikacyjna została ustalona niezgodnie z przepisami prawa dotyczącymi trybu ustalania tej oceny, dyrektor szkoły powołuje komisję, która przeprowadza sprawdzian wiadomości i umiejętności ucznia, w formie pisemnej i ustnej, oraz ustala roczną ocenę klasyfikacyjną.

6.4. W uzasadnionych przypadkach (jak np. dłuższa nieobecność ucznia w szkole wynikająca z choroby) uczeń ma prawo poprawiać przewidywaną przez nauczyciela ocenę niedostateczną. W tym celu musi zaliczyć wskazane przez nauczyciela najważniejsze zagadnienia omawiane podczas semestru oraz okazać uzupełniony zeszyt.

7. Kryteria oceniania ucznia ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się.

7.1. Na podstawie opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej nauczyciel dostosowuje wymagania edukacyjne wynikające z realizowanego przez siebie programu do indywidualnych potrzeb ucznia, u którego stwierdzono trudności w uczeniu się, w tym specyficzne trudności (dysleksja rozwojowa), umożliwiające sprostanie tym wymaganiom.

7.2. Dostosowanie wymagań do możliwości ucznia w systemie oceniania nie oznacza ich obniżania, lecz jest równoznaczne z określeniem, w jakich zakresach wymagania te będą zmniejszone, a w jakich powinny być podwyższone.

7.3. Pomiar osiągnięć ucznia odbywać się będzie za pomocą takich samych narzędzi, jak w przypadku pozostałych uczniów z tym, że:

a) podczas **sprawdzianu pisemnego** ilość zadań przewidzianych do wykonania przez ucznia zostanie zmniejszona w taki sposób, aby dysponował on dostateczną ilością czasu na ich wykonanie, bądź zostanie mu wydłużony czas na wykonanie wszystkich zadań; b) podczas **odpowiedzi ustnych** uczeń będzie dysponował większą ilością czasu na opanowanie emocji przed odpowiedzią.

8. Ustalanie oceny klasyfikacyjnej.

8.1 Śródroczna i roczna ocena klasyfikacyjna z historii jest oceną poziomu osiągnięć edukacyjnych ucznia w odniesieniu do wymagań edukacyjnych wynikających z realizowanego programu nauczania.

8.2 Śródroczna i roczna ocena klasyfikacyjna nie jest średnią arytmetyczną ocen bieżących ani średnią ważoną tych ocen.

8.3 Przy ustalaniu oceny klasyfikacyjnej nauczyciel bierze pod uwagę całokształt pracy i osiągnięć ucznia, w szczególności:

- stopień opanowania wymagań edukacyjnych;
- wyniki różnych form sprawdzania osiągnięć;
- samodzielność ucznia;

- systematyczność pracy;
- postępy ucznia w okresie objętym klasyfikacją;
- możliwości psychofizyczne ucznia i zastosowane dostosowania;
- podejmowanie dodatkowej, dobrowolnej pracy, jeżeli świadczy ona o rozwoju umiejętności i zaangażowania ucznia.

8.4 Oceny bieżące stanowią ważną informację o osiągnięciach ucznia, ale nie są automatycznie przeliczane na ocenę klasyfikacyjną.

8.5 Przy ustalaniu oceny klasyfikacyjnej nauczyciel uwzględnia rzeczywisty poziom osiągnięć ucznia oraz jego postępy w nauce.

8.6 Ocena klasyfikacyjna wynika z całościowej oceny osiągnięć ucznia dokonanej przez nauczyciela na podstawie zgromadzonych informacji o jego pracy i postępach.

8.7 Przy ustalaniu rocznej oceny klasyfikacyjnej z historii nauczyciel będzie brał pod uwagę zaangażowanie ucznia w realizację doświadczeń edukacyjnych.

8.8 Uczeń, który nie przystąpił do egzaminu klasyfikacyjnego otrzymuje oceną niedostateczną w klasyfikacji śródrocznej.

9. Prace domowe.

9.1 W klasach IV-VIII nauczyciel może zaproponować uczniowi pisemną pracę domową do wykonania w czasie wolnym od zajęć dydaktycznych.

9.2 Praca domowa, o której mowa w ust.9.1, jest dobrowolna i nie podlega ocenianiu stopniem.

9.3 Jeżeli uczeń wykona dobrowolną pracę domową, nauczyciel sprawdza ją i przekazuje uczniowi informację zwrotną dotyczącą wykonanej pracy.

9.4 Informacja zwrotna może być przekazana w formie ustnej, pisemnej, elektronicznej lub w innej formie odpowiedniej do rodzaju pracy.

9.5 Systematyczne podejmowanie przez ucznia dobrowolnych dodatkowych zadań może być uwzględnione przy ustalaniu oceny klasyfikacyjnej, jeżeli dodatkowa praca potwierdza rozwój jego umiejętności, zaangażowanie i osiąganie wymagań edukacyjnych.

9.6 Wykonanie lub niewykonanie dobrowolnej pracy domowej nie może samo w sobie skutkować obniżeniem oceny ucznia.

III. Indywidualizacja pracy nauczyciela

1. Nauczyciel ma możliwość doboru form, metod i narzędzi oceniania odpowiednio do:

1. specyfiki prowadzonych zajęć;
2. wieku i poziomu edukacyjnego uczniów;
3. realizowanego programu nauczania;
4. potrzeb i możliwości konkretnej klasy;
5. indywidualnych potrzeb uczniów.

Poszczególni nauczyciele historii mogą stosować różne sposoby organizacji oceniania bieżącego, jeżeli pozostają one zgodne z PSO, statutem szkoły oraz obowiązującymi przepisami.

Nauczyciel informuje uczniów o stosowanych formach sprawdzania osiągnięć, kryteriach oceniania oraz zasadach obowiązujących w jego pracy z daną klasą.

Różnice w sposobie organizacji pracy poszczególnych nauczycieli nie mogą prowadzić do nierównego traktowania uczniów ani naruszać zasad określonych w PSO i statucie szkoły.

IV. Informacja zwrotna

1. Uczeń otrzymuje informację o swoich osiągnięciach i postępach w nauce w formie odpowiedniej do rodzaju wykonywanego zadania.

Informacja zwrotna powinna, w miarę możliwości, wskazywać:

- co uczeń wykonał prawidłowo;
- co wymaga poprawy;
- w jaki sposób może poprawić swoją pracę lub rozwinąć daną umiejętność.

Informacja zwrotna może być przekazywana w formie ustnej, pisemnej, elektronicznej lub w innej formie odpowiedniej do rodzaju zadania.

Sposób udostępniania uczniowi i jego rodzicom prac oraz dokumentacji dotyczącej oceniania określają przepisy prawa i statut szkoły.

V. Postanowienia końcowe

1. W sprawach nieuregulowanych w PSO stosuje się postanowienia WSO, Statutu szkoły oraz obowiązujące przepisy prawa oświatowego.

2. PSO podlega analizie i może być modyfikowany w przypadku zmian przepisów prawa, podstawy programowej, programu nauczania lub organizacji pracy szkoły.

3. Zmiany PSO nie mogą być sprzeczne ze statutem szkoły ani z obowiązującymi przepisami prawa.